

byde på« (s. 10). Hvad får Banning til i modsætning til Francis Beckett og Poul Nørlund at mene at danskerne er vakse til at optage fremmed kultur? Der må da være en dybere forklaring på dette afgørende dateringsskift.

Om bl.a. Vitabys kalkmalerier fra begyndelsen af 1300-tallet står der at »i den slags udsmykninger kan man næsten føle, at tiden var fattig og ikke evnede at holde sig på fortidens højder, ja kultur- og kirkelivet gik sin undergang i møde med hastige skridt« (s. 52). Muligvis har Knud Banning ret, men hvad baserer denne forklaring sig på? Vores berømmelige guldalderkunst skabtes f.eks. i en krisetid efter statsbankerotten 1813. Det er vel også betænkeligt at sætte lighedstegn mellem kulturliv og kirkeliv. Kulturen kan vel tænkes at blomstre på andre måder end på kirkernes kvidtekalk.

Axel Bolvig

Bebyggelsers og bebyggelsesnavnes alder. NORNA's niende symposium i København 25.-27. oktober 1982. Redigeret af VIBEKE DALBERG, GILLIAN FELLOWS-JENSEN, BENT JØRGENSEN og JOHN KOUSGÅRD SØRENSEN. (NORNA-rapporter 26). Uppsala, Norna-förlaget, 1984. 340 s. Ill. 95 kr.

Denne rapport fra Nordisk Samarbejdskomité for Navneforskning indeholder 18 foredrag fra symposiet i 1982 (i forordet fejlagtigt 1979) til belysning af mulighederne for at nå til – som det hedder i forordet – »et sikrere grundlag for en tværfaglig diskussion mellem navneforskere og bebyggelseshistorikere« ved et forsøg på »en præsentation af og konfrontation mellem de onomastiske og bebyggelseshistoriske problemstillinger«.

Den begrænsede plads, der er til rådighed, tillader ikke at omtale 18 bidrag, der er forsynet med engelsk resumé, litteraturlister og referat af efterfølgende diskussion, men her følger et udvalg: *Björn Teitsson*, Metoder til beregning av den islandske bosetnings alder, konfronterer de geologiske og arkæologiske kronologier med de skriftlige kilder, gårdenes takseringsværdi og landskyld, jordebøgerne fra omkr. 1700 og kirkeregistrene. *Stefan Brink*, Absolut datering av bebyggelsesnavn, refererer debatten siden omkr. 1900 og opstiller med udgangspunkt i C.J. Beckers afhandling, Problemer om bosættelsen i dansk jernalder (1977) et kontinuitetsskema med 5 à 6 hovedformer. Beslægtet hermed er *Torben Grøngaard Jeppesen*, Landsbyens alder – arkæologisk belyst og *Berta Stjernquist*, Bebyggelsesnavn och förhistorisk bebyggelse samt *Thorsten Andersson*, Bebyggelsesnavn givna efter fornlämningar. – *W. Laur* gør endnu engang op med teorien om svensk indvandring i Sønderjylland i »Stednavne på – by sammensat med personnavne«. *John Kousgård Sørensen*, Navn og bebyggelse, om -rød i Nordsjælland, viser om de godt 25 -rød navne, at de er opstået omkr. 900–1100 som bebyggelsesnavne, men vil ikke binde sig hertil for resten af Danmarks -rød, bl.a. under henvisning til Bertil Ejders bog *Ryd och rud* (1979). *Niels Lund*, Stednavne er ikke et privat slagsmål, vil ud fra engelske paralleller hævde, at de ti torp-landsbyer i Grevninge sogn ikke nødvendigvis skal tolkes som et stort nybrudsområde, men lige så godt kan være en opsplitning af et veldyrket område, forårsaget f.eks. af ændrede driftsformer. De øvrige foredrag er om bl.a. norske gårdnavne, forhold på Öland og i Nordsverige.

Herluf Nielsen